

Den 16-årige transpige Jazz Jennings har sammen med sine forældre stiftet støtteorganisationen "TransKids Purple Rainbow Foundation", udgivet børnebogen "I Am Jazz" samt selvbiografien "Being Jazz: My Life as a (Transgender) Teen".
Foto: Chris Pizzello/AP

Et af højdepunkterne i franske Ines Raus modelkarriere var, da hun som den første transkvinde poserede på forsiden af amerikansk Playboy uden en trevl på kroppen. Playboy har dog tidligere haft andre transkvinder inde i magasinet.
Foto: Brian Ach/Getty Images

Trans-kendisser vender op og ned på mand og kvinde

Kønsidentitet: En bølge af transkønnede mediepersonligheder og karakterer i film og tv-serier udfordrer opfattelsen af køn.

PERNILLE GLAVIND OLSSON, SARAH KOTT

pernille.glavind@jp.dk, sarah.kott@jp.dk

Alerede som toårig spurgte den amerikanske transkønnede realitystjerne Jazz Jennings sine forældre, hvornår den gode fe ville give hende en tissekone i stedet for den tissemand, som hun er født med.

Den i dag 16-årige Jazz Jennings, som oprindeligt hed Jared, følte sig som en pige allerede fra den tidlige barndom. Hun var fem år, da hun fik diagnosen kønsidentitetsforstyrrelse, hvilket gjorde at hun kunne begynde på kønsskiftebehandling – en proces, som familien valgte at lade medierne deltage i. I 2011 havde dokumentaren "I Am Jazz: A Family in Transition" premiere, og siden har Jazz Jennings produceret en række Youtube-dokumentarer om sit liv under titlen "I Am Jazz". Samme navn fik realityserien der udkom på TLC TV i 2015. Jazz Jennings er med andre ord blevet den første transkønnede ungdomsstjerne og derfor også udråbt som rollemodel for andre børn og unge med de samme udfordringer. Og Jazz Jennings er ikke alene om at springe ud i medierne. En sand bølge af transkønnede har de senere år optrådt i alt fra tv-serier, film til modeverdenen. En bølge, der måske

– måske ikke – har noget at gøre med det stigende antal af henvendelser fra børn og unge på kønsklinikker rundt om i verden.

Ifølge Susie Green, CEO i organisationen Mermaids, der rådgiver børn og unge om transkønnethed i Storbritannien, er der ingen tvivl om, at kønsklinikernes stigende antal henvendelser fra børn og unge dels skyldes muligheden for at søge informationer på internettet og dels de mange transkønnede repræsentationer i populærkulturen.

Fra OL-vinder i tikamp til feminin diva

»At berømt heder springer ud som transsexuelle og taler åbent om det, gør en forskel. Og pressens dækning har generelt været meget respektfuld. Der har ikke været negativ omtale af transkønnede, og de er ikke blevet omtalt som mærkelige. Alt dette gør, at folk føler sig i stand til at tale om det.«

I 2015 sprang tv-personligheden og den tidligere OL-vinder i tikamp Bruce Jenner ud som kvinden Caitlyn Jenner.

"Call me Caitlyn" stod der på forsiden af Vanity Fair, hvori den 65-årige Caitlyn Jenner, som også er kendt fra reality tv-serien "Keeping Up With The Kardashians", fortalte, hvordan hun har følt sig som en pige siden teenageårene. Efterfølgende stod ken-

disser som Lady Gaga parat til at hylde hendes åbenhed på de sociale medier, hvor også den amerikanske præsident Barack Obama støttede Caitlyn Jenner: »Det kræver mod at dele din historie,« skrev han på Twitter, hvor han opfordrede andre til at dele deres egne historier i kampen for LGBT-rettigheder (samlet udtrykke: lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner, red.).

Uddannelses- og kønsociolog Cecilie Nørgaard mener, at det afspejler et normbrud i samfundet, når tallene blandt børn og unge, der henvender sig på kønsklinikker rundt om i verden, stiger så markant:

»I 1970'erne handlede normbruddet om kønsligestilling og kønsroller. I dag handler det om kønsdiversitet og plads til forskellighed, et opgør med de stereotype forestillinger om, hvad køn er for noget. Og det kommer ikke kun neddefra. Verdenssamfundet er i gang med en gryende legitimering af et mere mangfoldigt syn på køn. Barack Obamas respektfulde måde at omgås menneskerettighederne og sikre og udvikle LGBT-området vidner om en sympati oppefra, som vi ikke har set tidligere.«

Ifølge Cecilie Nørgaard har der tidligere været en tendens til at fokusere på det ekso- tiske i forhold til det at være transkønnet, mens tv-serier de seneste år har skildret

transkønnede som almindelige mennesker. Og det har ikke skortet på repræsentationer i tv-serierne, fra transfyren Cole i familiedramaet "The Fosters" til high school-komedien "Glee", hvor både en elev og en fodboldtræner springer ud som det modsatte køn. I fængselskomediedramaet "Orange Is the New Black" spilles transkvinden Sophia med humor og omsorg af en af transbevægelsens populære talskvinder, Laverne Cox.

Når far og bedstefar vil være kvinde

Og så møder vi ikke mindst Maura og hendes familie i den hypede dramakomedieserie "Transparent" fra 2014. Serien handler om den pensionerede universitetslærer, far til tre og bedstefar til fire, der i en alder af 70 år beslutter sig for at springe ud som kvinde. Som serien skrider frem, viser det sig hurtigt, at det i denne familie slet ikke er Maura, der er det mest usædvanlige familiedlem.

»Serien handler ikke så meget om, at hovedkarakteren er transkønnet, men om hende som menneske, og hvad hun er for en slags transkvinde. Selvfølgelig bliver historierne på film og i tv-serier brugt til at sætte fokus på problematikkerne, men det er generelt via repræsentationer, som er nuancerede og reflekterede,« siger Cecilie Nø-

I fængsels-komedi-dramaet "Orange Is the New Black" spilles transkvinden Sophia med humor og omsorg af en af transbevægelsens populære talskvinder, Laverne Cox.
Foto: Jordan Strauss/AP

Den biologiske kvinde Chaz Bono, der er advokat og forfatter og barn af Cher og Sonny Bono, ses her til premieren på filmen "The Danish Girl", der handler om det samme, som Chaz Bono har været igennem, nemlig et kønsskifte.
Foto: Jordan Strauss/AP

Det vakte opsigt i Tyskland, da stangspringeren Yvonne Buschbaum trak sig fra sportens verden, for året efter at gennemgå et kønsskifte og springe ud som Balian Buschbaum.
Foto: Fredrik von Erichsen/AP

I 2015 lod tv-personligheden og den tidligere OL-vinder i tikamp Bruce Jenner verden vide, at hun nu var kvinde og hed Caitlyn Jenner.
Foto: Chris Pizzello/AP

gaard. Den transkønnede amerikanske forfatter Meredith Russo, som er aktuell med romanen "Hvis jeg var din pige", der beskriver livet for en teenagepige, efter at hun har fået foretaget et kønsskifte, pointerer, at der er en risiko for, at skildringen af transkønnede i populærkulturen bruges som eksotisk trækplaster i en stadigt mere konkurrenceorienteret populærkultur, men hun ser som Cecilie Nørgaard en ændring i skildringerne.

Fra skræmmende til menneskelig

»Folk har til alle tider været fascineret af idéen om et menneske, der skifter køn,« siger hun og nævner blandt andet film som "The Crying Game" fra 1992, hvor transkvinden Dil skildres fordækt som en "ulv i fåreklæder" og "Ondskabens Øjne" fra 1991, hvor den – måske – transkønnede morder Buffalo Bill syr sig selv en ny krop af andre kvinders hud.

»Men forskellen, mellem tidligere fortællinger og i dag, er, at nutidens repræsentationer er hyppigere og skildret mere sensitivt og på en måde, der ikke udstiller os, hvilket er en enorm forbedring.«

Unge har brug for unge forbilleder

Den 21-årige danske jurastuderende Caspian Drumm har selv været et mediefænomen, siden han sprang offentligt ud som 15-årig på nationalt tv. Dengang fik han bølgerne til at gå højt, da han lod sine bryster bortoperere for at komme til at ligne den dreng, som han altid har følt sig som. Siden er han blevet udråbt til forbillede for andre unge og har engageret sig i frivilligt arbejde for kønsminoriteter. At stå frem offentligt har ikke været nemt, men nødvendigt, mener han.

»Jeg tror, det var vigtigt, at jeg blev eksponeret dengang, fordi jeg netop var så ung. Og jeg er også endt med at se nogenlunde normal ud. Jeg har været heldig, at jeg var høj i forvejen, men jeg tror, det er afgørende, at der er nogle eksempler på unge men-

nesker under 40 år, som kan vise, at resultatet kan blive rigtig fint. Når jeg ser en gammel harpe udtale sig om, at hun skal til Thailand for at blive 100 procent kvinde, kan jeg simpelthen ikke relatere til det, for der er næsten ingen paralleller mellem vores historier. Jeg tror, at mange af de unge har brug for nogen, som befinder sig nogenlunde samme sted i livet som dem selv. Desuden er det desværre sådan, at de transpersoner, som er startet i behandling sent, ofte ser mindre "almindelige" ud end os, der har haft mulighed for at starte tidligt. Og om man vil det eller ej, har de fleste mennesker nemmere ved at vænne sig til et fænomen, hvis repræsentanterne ikke skiller sig for meget ud – og jo mere accepterende omverdenen er, desto nemmere er det også at springe ud.«

Caspian Drumm følger ikke med i de mange transfortællinger på tv, da de fleste historier til forveksling minder om hans egen, men han værdsætter det øgede fokus.

»Nu så jeg lige et afsnit af "Langt fra Las Vegas" fra 2002 forleden, hvor hele den stå-

”

I 1970'erne handlede normbruddet om kønsligestilling og kønsroller. I dag handler det om kønsdiversitet og plads til forskellighed.

Cecilie Nørgaard,
Uddannelses- og kønsforsker

ende joke igennem afsnittet er, at der er en mandlig håndboldspiller, der skal have lavet en kønsskifteoperation og ændrer mening i sidste øjeblik, fordi han ender med at finde en lækker homoseksuel fyr. Og den skildring er jo fundamentalt forkert. At ville have et kønsskifte har jo ikke noget at gøre med, hvem man er tiltrukket af, det handler om, at man føler sig som det modsatte køn. I dag synes jeg, det er meget sjovt, men for tre år siden var jeg nok blevet rasende faktisk. Det er jo skadeligt at vise sådan noget i underholdningstv, for det bliver meget svært at tage transkønnede alvorligt, hvis den gengivelse skulle forestille at have noget med virkeligheden at gøre. Men der er heldigvis virkelig sket meget på den front de senere år.«

Tidligere mand på forsiden af Playboy

Også modeverdenen har været indtaget af en lang række transkønnede modeller. I 2015 ramte den dansk-argentinske 20-årige model May Simón Lifschitz som den første transkønnede model forsiden af et dansk modemagasin, nemlig Cover. Hun er født som dreng og har tidligere arbejdet som såkaldt androgyn model og udtalt, at det var modeverdenen, der hjalp hende til at springe ud. Senest har den franske topmodel Ines Rau fortalt åbent om sin transition, der begyndte, da hun var 16 år. Hun poserede i 2014 som den første transkvinde på forsiden af Playboy uden en trevl på kroppen og er en af frontfigurerne blandt tidens transkønnede topmodeller, som også tæller Andreja Pejic og Hari Nef. Alle tre er lige nu aktuelle i doku-serieformatet "Strut" på den amerikanske tv-station Oxygen.

»Programmets forpligtigelse er at vise mennesker, der er på en rejse for at finde deres egen sandhed og være tro mod den. Dette er en generation, der helt sikkert ikke vil lade sig begrænse af gårsdagens sociale skikke og regler,« har tv-stationens programdirektør, Rod Aissa, udtalt til magasinet Variety.

Også transmændene er at finde blandt de populære modeller. Den 26-årige Laith Ashley fra New York begyndte eksempelvis sin karriere med en kampagne for den amerikanske stormagasinkæde Barney's og gik desuden flere shows under modeugen i New York i år. Den første transmand, der røg på forsiden af sportsmagasinet Men's Health blev tyske Ben Melzer, der gik fra kvinde til mand som 23-årig og siden har talt åbent om at være født i en forkert krop. Desuden vakte det opsigt, da stangspringeren Yvonne Buschbaum trak sig fra sportens verden for året efter at gennemgå et kønsskifte og springe ud som Balian Buschbaum.

Siden har tyskeren stiftet sit eget firma, skrevet bogen "Blaue Augen bleiben blau". Her fortæller han sin historie og understreger, at det, der er sket for ham, er noget, der kan ske i enhver familie.

Mindre stigmatisering i fremtiden

Chris Pedersen, der er modeskribent og mode- og kulturvært på DRK, ser det øgede fokus på transkønnede som positivt, men understreger, at man ikke må forveksle transkønnede modeller med en generel stigende accept og mangfoldighed, så længe, medierne kun fokuserer på de klassisk smukke transpersoner, som så at sige kan gå for at være "rigtige" mænd eller kvinder.

»For så fortsætter vi egentlig bare kønstereotyperne uden afgørende at forandre vores blik på køn og krop. Set i det lys kan jeg godt frygte, at transkønnede bliver castede som "de eksotiske andre", og dermed også bare bliver endnu et menneskeligt redskab, der kan skabe mersalg.«

Fremtidsforsker Mette Sillesen vurderer, at den såkaldte "genderbender"-trend vil fortsætte.

»Flertallet vil være heterogene i fremtiden, men flere vil vælge andre veje. På samme måde som biseksuelle mange steder i verden ikke er stigmatiseret i dag, vil transkønnede ikke være det i fremtiden.«